

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาตามโครงเรื่องดังต่อไปนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

✓ 2.1.1 ความหมายของเรียงความ

✓ 2.1.2 องค์ประกอบของเรียงความ

✓ 2.1.3 หลักสูตรการเขียนเรียงความ

2.1.4 การวัดและประเมินผลการเขียนเรียงความ

2.1.4.1 การออกข้อสอบวัดผลการเขียนเรียงความ

2.1.4.2 การกำหนดเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ในการให้คะแนน

เรียงความ

2.1.4.3 การให้คะแนนการเขียนเรียงความ

2.2 ชุดฝึกการเขียนเรียงความ

2.2.1 ความหมายและประโยชน์ของชุดฝึก

2.2.2 ลักษณะและองค์ประกอบของชุดฝึก

2.2.3 หลักการสร้างชุดฝึก

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการสอน

2.3.1 ความหมายของแผนการสอน

2.3.2 ประเภทของแผนการสอน

2.3.3 รูปแบบของแผนการสอน

2.3.4 ขั้นตอนในการเขียนแผนการสอน

2.4 จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

2.4.1 พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตามแนวทฤษฎีของ

Piaget

2.4.2 ลักษณะของนักเรียนที่เรียนอ่อน

2.4.3 ขอบเขตและการจัดโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

2.1.1 ความหมายของเรียงความ

ราชบัณฑิตยสถาน (2525) ให้ความหมายของเรียงความที่เป็นคำกริยาว่า หมายถึง การนำเอาคำมาประกอบกันแต่งเป็นเรื่อง การแต่งหนังสือ ในลักษณะที่ใช้พูดหรือเขียนกันเป็นสำคัญ ถ้าเป็นคำนาม "เรียงความ" หมายถึง ข้อความตอนหนึ่งๆ ใจความสั้นๆ ของเรื่อง

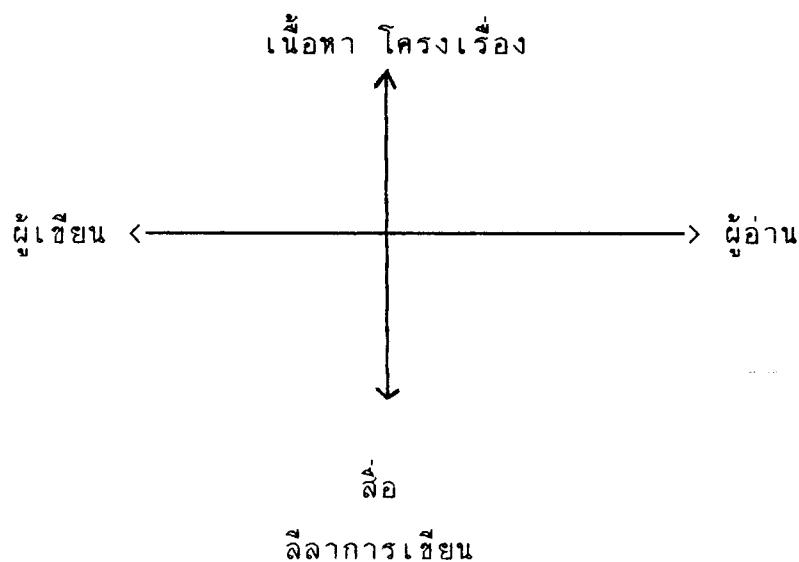
รัชนี้ ศรีไพรวรรณ (2520) กล่าวว่า เรียงความเป็นวิชาที่หาด้วยการนำประโยคที่ได้ความมาเรียงให้ได้ลำดับติดต่อกันเป็นเรื่องราว สั้น ยาว ตามแต่เนื้อหาของหัวข้อเรื่อง และระดับความรู้ของผู้เขียน จุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเสรีด้วยการพูดหรือเขียน

Good (อ้างถึงใน จรรยา ศรีพันธุ์บุตร, 2533) ให้ความหมายเรียงความที่เป็นภาษาอังกฤษ มี 2 คำ คือ Composition และ Essay ซึ่ง Composition เป็นแนวความคิดที่ได้พัฒนาเรียบเรียง และเลือกสรรแล้วจากบุคคลหนึ่งถ่ายทอดเพื่อสื่อความหมายไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง โดยการพูดหรือเขียนแล้วแต่ความเหมาะสม แนวความคิดนี้เป็นงานประพันธ์ร้อยกรองหรือผลงานเรียบเรียงระดับสูง ส่วน Essay มีความหมายเป็นเรียงความ หรือผลงานเขียนในระดับโรงเรียนที่มุ่งให้นักเรียนเขียนหรือแต่ง เรียบเรียงอย่างสั้นๆ เป็นเรื่องจริงที่ไม่อิงนิยาย (Nonfiction) จะเขียนเกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาใดหรือเรื่องใดก็ได้

จากความหมายของเรียงความข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า เรียงความ หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงประโยคเป็นลำดับติดต่อกันเป็นเรื่องราวเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกริक्तคิดของผู้เขียนตามลำดับอย่างเหมาะสม

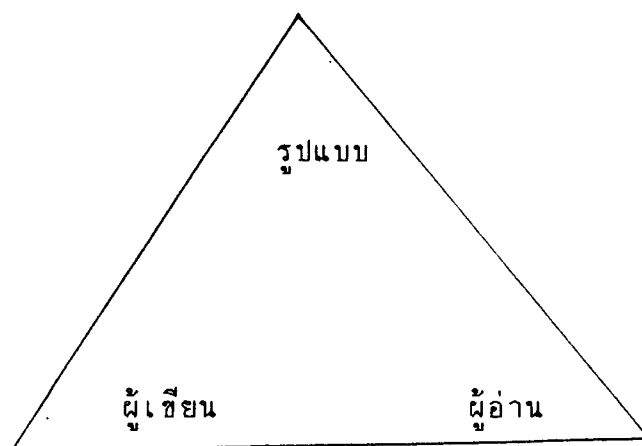
2.1.2 องค์ประกอบของเรียงความ

Winterowd (อ้างถึงใน จรรยา ศรีพันธุ์บุตร, 2533) ได้แสดงทรรศนะต่อการเขียนเรียงความว่า ประเด็นแรก ผู้เขียนต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียน ประเด็นที่สอง เขียนให้ใครอ่าน ให้ตัวเองอ่านหรือคนอื่นอ่าน ประเด็นที่สาม เนื้อเรื่องภาษา โครงเรื่อง นอกจากนั้นยังคงต้องคำนึงถึงลีลาเอกลักษณ์สำหรับการเขียนของตัวผู้เขียนด้วย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของนักเรียนแต่ละคน และเป็นประเด็นสุดท้ายที่ทำได้ยากมาก ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 แสดงองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ

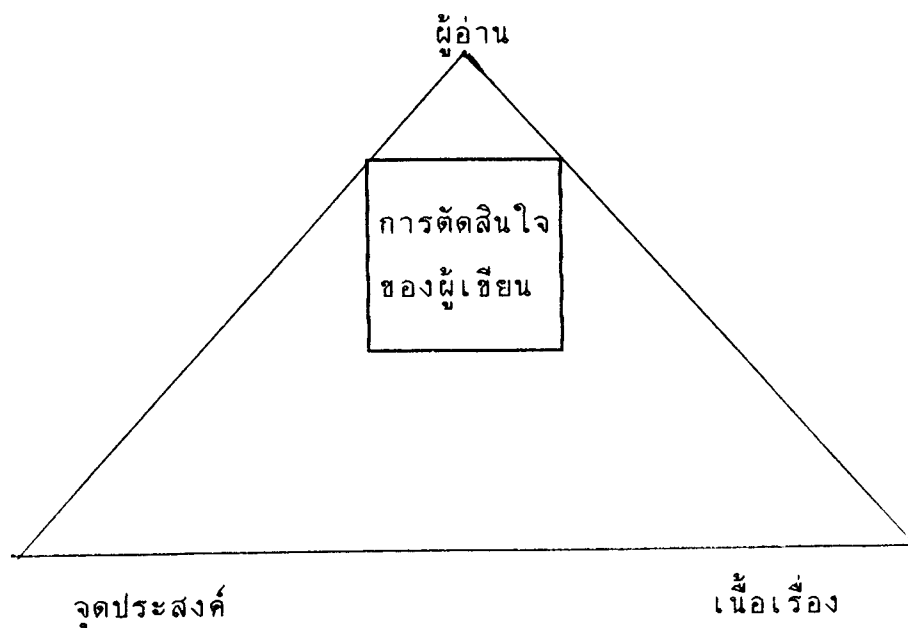
การผสมผสานระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ ความตั้งใจของผู้เขียน (Writer's Intention) ความมุ่งหวังของผู้อ่าน (Reader) และรูปแบบลีลาการเขียน (Form) ซึ่งจะทำให้ผลงานเขียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังแสดงในภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 แสดงถึงองค์ประกอบในการเขียนเรียงความ

จากภาพประกอบที่ 2 หมายความว่า ในการเขียนเรียงความ นั้นองค์ประกอบแรกคือ ผู้เขียนจะต้องมีข้อมูลที่มากพอ เสร็จแล้วนำมาวางแผนว่าจะเขียนอย่างไร องค์ประกอบที่ 2 คือ ผู้อ่าน ผู้เขียนต้องรู้ความสนใจ ความต้องการ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี ระดับวัยและความรู้ของผู้อ่าน องค์ประกอบที่ 3 คือ รูปแบบการเขียน ผู้เขียนจะต้องเลือกวิธีการนำเสนอให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ของการสื่อความหมาย เช่น การบรรยาย อภิปรายชักชวน หรือแสดงแนวความคิด เป็นต้น

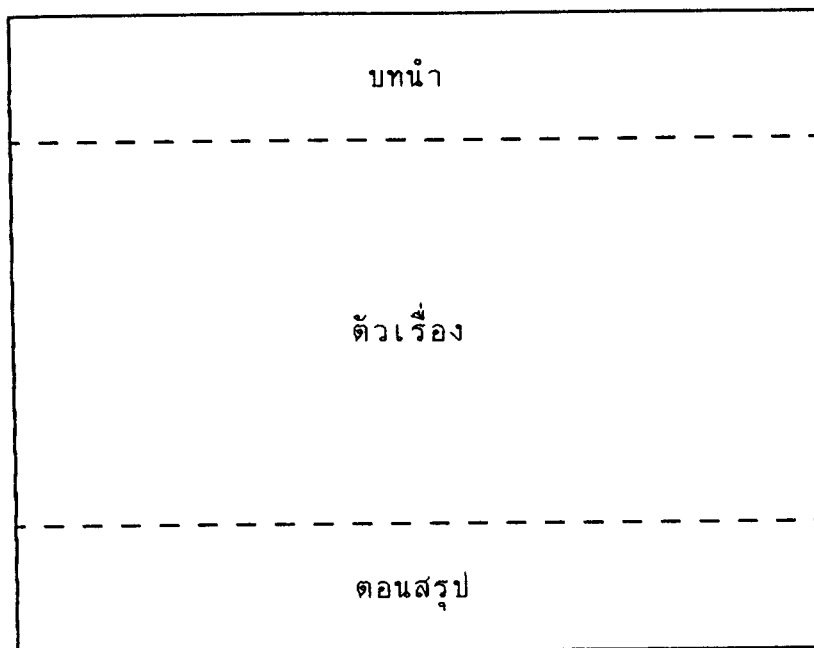
นอกจากนี้การเขียนเรียงความ ยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเขียน ด้วยว่า ผู้เขียนจะตัดสินใจในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ อย่างไร เช่น การตั้งจุดประสงค์ของการเขียน การเลือกหัวข้อเรื่อง การคำนึงถึงรสนิยมของผู้อ่าน ดังแสดงในภาพประกอบที่ 3 (Lannon, 1983)

ภาพประกอบที่ 3 แสดงถึงองค์ประกอบหลักในสถานการณ์การเขียนเรียงความ

จากภาพประกอบที่ 3 หมายความว่าก่อนจะลงมือเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องตั้งจุดประสงค์ของการเขียนไว้ก่อน แล้วจึงเลือกเรื่องที่จะเขียน โดยคำนึงถึงผู้อ่านว่าสนใจหรือไม่ ผู้อ่านอยู่ในวัยใด จะสื่อความหมายแบบใดเรียงความจึงจะน่าอ่าน

Lannon (1983) ได้เสนอรูปแบบการเขียนเรียงความอย่างง่าย 1 ย่อหน้า จะประกอบด้วยบทนำ 1-2 บรรทัด ต่อเรื่อง 3-4 บรรทัด และตอนสรุป 1 บรรทัด ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบที่ 4 แสดงรูปแบบของเรียงความอย่างง่าย

ภาพประกอบที่ 4 หมายความว่า ครูเริ่มให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความอย่างง่าย โดยเขียนเพียง 1 ย่อหน้าก่อน ในหนึ่งย่อหน้าต้องกล่าวถึงบทนำ ส่วนขยายและตอนสรุป

2.1.3 หลักสูตรการเขียนเรียงความ

หลักสูตรการเรียนการสอนการเขียนเรียงความในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ, 2521) ได้กำหนดให้นักเรียนในระดับประถมศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านการเขียน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการเขียน การเขียนเพื่อกิจกรรมการเรียน การเขียนเพื่อชีวิตประจำวัน การเขียนเพื่อแสดงความคิดเสรี โดยหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาและสาระของการสอนเขียนในแต่ละระดับไว้ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

- 1) การเขียนจากรูปภาพ
- 2) การเขียนประโยคสั้นๆ เรื่องราว นิทาน
- 3) การเขียนตามความนึกคิด
- 4) การเขียนคำ หรือข้อความบรรยายง่ายๆ
- 5) การเขียนบรรยายภาพที่ตนวาด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

1) การเขียนเพื่อกิจกรรมการเรียนรู้

- บันทึกเหตุการณ์
- บันทึกสิ่งต่างๆ จากการฟังและอ่าน
- รายงานจากการค้นคว้า
- การตอบคำถามหรือข้อทดสอบ

2) การเขียนเพื่อชีวิตประจำวัน

- แบบรายงานต่างๆ
- จดหมายถึงครู เพื่อน ผู้ใหญ่ ฯลฯ
- แผนที่ แผนผัง
- คำแนะนำ คำเชิญชวน คำโฆษณา
- ข้อความในโทรเลข

3) การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

4) การใช้แหล่งวิทยาการในการเขียน

5) การใช้ประมวลคำและพจนานุกรม

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

1) ทบทวนทักษะในการเขียนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

2) การเพิ่มพูนทักษะการเขียน

- การเขียนบรรยายภาพ
- การเขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด
- การเขียนจากประสบการณ์
- การเขียนสรุปใจความและการย่อความ

2.1.4 การวัดและประเมินผลการเขียนเรียงความ

2.1.4.1 การออกข้อสอบวัดผลการเขียนเรียงความ

ชวาล แพร่ตกุล (2513) ได้กล่าวถึงการวัดผลวิชาเรียงความ เครื่องมือที่วัดได้ตรงที่สุดคือการใช้ผู้เรียนทำแบบทดสอบอัตนัย ซึ่งเป็นการแสดงออกด้านความสามารถในการเขียน ในการสอนเรียงความต้องฝึกให้นักเรียนเขียนออกมาจริง ๆ ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่ช่วยให้นักเรียนเขียนได้ดีขึ้น

แต่ในการทดสอบสามารถใช้ข้อสอบปรนัยหรืออัตนัยก็ได้ ซึ่งข้อสอบปรนัยจะวัดทักษะในการเขียน 3 ด้าน คือ ความสามารถในการแสดงความคิด การรวบรวม และจัดระเบียบความคิด และความสามารถในการใช้ถ้อยคำสำนวน ส่วนข้อสอบอัตนัยสามารถวัดการเขียนเรียงความได้ดีและตรงที่สุด ในการสร้างข้อสอบอัตนัยต้องให้ความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน

2.1.4.2 การกำหนดเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ในการให้คะแนน

เรียงความ

วรรณ แก้วแพรก (2526) ระบุว่าเกณฑ์ในการตรวจเรียงความ ควรควรให้ในประเด็นต่อไปนี้

1. รูปแบบดี
2. โครงเรื่องดี
3. ถ้อยคำภาษาดี
4. เนื้อหาดี
5. ความคิดดี

Crews (1977) ได้เสนอแนะรายการตรวจสอบสำหรับผู้ตรวจเรียงความ ไว้ดังนี้

1. เขียนตรงประเด็นหรือไม่
2. เนื้อหาสื่อความรู้สึกรักใคร่ของผู้อ่านหรือไม่
3. เน้นสาระสำคัญหรือไม่
4. อ้างเหตุผลหรือแนวคิดแปลกใหม่หรือไม่
5. ใช้ภาษาเหมาะสม และมีชีวิตชีวาหรือไม่
6. ข้อความแต่ละย่อหน้ามีเอกนัย กลมกลืนสัมพันธ์

กันหรือไม่

7. มีการใช้ข้อความเกี่ยวโยง ผูกเรื่อง สานต่อ

ข้อความดีหรือไม่

8. บทนำดึงดูดความสนใจน่าติดตามอ่านเนื้อหาภายในหรือไม่

ในหรือไม่

9. บทสรุปให้ข้อคิด ภาพพจน์ตรงประเด็นกับชื่อเรื่องหรือไม่

10. กลไกการเขียนถูกต้องหรือไม่

Winterowd (1981) ได้ให้หลักในการตรวจเรียงความว่าจะให้คะแนนในประเด็นใดบ้าง ซึ่งเขาได้เสนอแนะไว้ 4 ประเด็น คือ

1. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา เช่น ให้อายละเอียดพอเพียง น่าสนใจ เป็นปัจจุบัน มีความน่าเชื่อถือ เปิดเผย ตรงประเด็น

2. ความสมบูรณ์ของโครงสร้าง เช่น รูปแบบการเขียน ใจความกลมกลืน ความเป็นเอกนัย การสรุปตรงประเด็น

3. ลีลาการเขียน (Style) เช่น มีการนำเสนอที่เร้าใจ ดึงดูดความสนใจ

4. ประโยชน์ต่อผู้อ่าน เช่น ได้ข้อคิด ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ได้คติสอนใจ ใช้เป็นแนวปฏิบัติในวิถีชีวิตได้ เป็นต้น

Lannon (1981) ได้ระบุเกณฑ์ในการตรวจเรียงความไว้ 4 ประเด็น คือ

1. ยึดรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหา เช่น มีบทนำ ตัวเรื่อง และตอนสรุปหรือไม่ ใช้วิธีการนำเสนอเหมาะสมหรือไม่ เช่น การบรรยาย อธิบาย พรรณา อุปมา เป็นต้น

2. ใช้สำนวนภาษาที่ชัดเจนถูกต้องหรือไม่ ตลอดจนกลไกการเขียน

3. มีหลักการเขียนดีหรือไม่ เช่น ความเป็นเอกนัย ความกลมกลืน การให้อายละเอียด การยกตัวอย่างประกอบ การเน้นจุดที่สำคัญ การเชื่อมและถ่วงโยงเนื้อหาความในการย่อหน้าหนึ่งๆ

4. การพิจารณาลักษณะและนิสัยผู้เขียนจากผลงานเขียน เช่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ลายมือ ความตั้งใจ ไม่สะเพร่าในการทำงาน เป็นต้น

จากแนวความคิดในการพิจารณาหลักการตรวจเรียง
ความที่กล่าวมา อาจจะสรุปตัวบ่งชี้หรือประเด็นสำคัญที่จะให้คะแนนเรียงความ
ได้ 3 ประเด็นหลักคือ

1. รูปแบบการเขียน เช่น
 - ตั้งชื่อเรื่องเหมาะสม
 - การเขียนคำนำ
 - การเขียนสรุป
2. การเสนอรายละเอียดและแนวความคิด
 - ความรู้ในเนื้อหา
 - แนวความคิด
 - การขยายความชัดเจน
3. การใช้ภาษา
 - คำและประโยค
 - การเขียนย่อหน้า
 - การเว้นวรรคตอน
 - ความสะอาดเรียบร้อย

2.1.4.3 การให้คะแนนการเขียนเรียงความ

กรมวิชาการ (2526) ได้ระบุเกณฑ์การให้คะแนน
การตรวจเรียงความดังนี้

1. รูปแบบ 20%
2. การใช้ภาษา 20%
3. ใจความและเนื้อเรื่อง 50%
4. กลไกการเขียน (ตัวสะกด การันต์) 5%
5. ความสะอาดเรียบร้อย 5%

ล้วนและคณะ (2527) ระบุเกณฑ์การให้คะแนนการ
เขียนเรียงความ ตามเรื่องที่กำหนดให้ ใช้เวลา 30 นาที คะแนนเต็ม 10
คะแนน แบ่งเป็น

เกณฑ์การพิจารณา คะแนนเต็ม 10 คะแนน

1. ความสะอาดเรียบร้อย	2 คะแนน
2. เขียนเรื่องสัมพันธ์ภาพที่กำหนดให้	5 คะแนน
3. ใจความเรื่อง	3 คะแนน

จากข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนน พอจะสร้างเป็นเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เกณฑ์การตรวจหรือตัวบ่งชี้	คะแนนเต็ม (30)	คะแนนที่ได้
1. รูปแบบการเขียน		
- ตั้งชื่อเรื่องเหมาะสม	3	
- การเขียนคำนำ	3	
- การเขียนสรุป	3	
2. การเสนอรายละเอียดและแนวความคิด		
- ความรู้ในเนื้อหา	3	
- แนวความคิด	3	
- การขยายความชัดเจน	3	
3. การใช้ภาษา		
- คำและประโยค	3	
- การเขียนย่อหน้า	3	
- การเว้นวรรคตอน	3	
- ความสะอาดเรียบร้อย	3	
	30	

รายละเอียดในการพิจารณาเกณฑ์หรือตัวชี้บ่งในการให้คะแนนการเขียน
เรียงความ

ความหมายของเกณฑ์และการพิจารณาให้คะแนน

1. รูปแบบการเขียน

1.1 ตั้งชื่อเรื่องเหมาะสม หมายถึง การตั้งชื่อเรื่องสอดคล้องกับ
เรื่องที่เขียนและภาพที่กำหนดการตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- ชื่อเรื่องเหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่เขียนและภาพ
ที่กำหนดให้ 3 คะแนน

- ชื่อเรื่องเหมาะสมแต่ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เขียนและภาพ
ที่กำหนดให้ 2 คะแนน

- ชื่อเรื่องไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เขียนและภาพ
ที่กำหนดให้ 1 คะแนน

- ไม่ตั้งชื่อเรื่องให้ 0 คะแนน

1.2 การเขียนคำนำ หมายถึง การเขียนย่อหน้าแรกซึ่งทำให้เรื่อง
นั้นน่าอ่าน น่าติดตาม อาจมีคำขวัญ สุภาษิต หรือการอธิบายเรื่องที่เขียนและภาพ
หรือการให้ความสำคัญ การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- เขียนน่าอ่าน ชวนติดตาม มีคำคม บทกลอน สุภาษิต
อธิบายชื่อเรื่อง หรือการให้ความสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งให้ 3 คะแนน

- เขียนน่าอ่าน แต่ไม่มีคำคมคำขวัญ อธิบายชื่อเรื่อง หรือ
การให้ความสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งให้ 2 คะแนน

- เขียนไม่น่าอ่าน ไม่มีคำคมคำขวัญสุภาษิตให้ 1 คะแนน

- ไม่มีการเขียนคำนำให้ 0 คะแนน

1.3 การเขียนสรุป หมายถึง การเขียนในย่อหน้าสุดท้าย ซึ่งให้
ข้อคิดคติสอนใจหรือชักชวน แนะนำ สั่งสอน อาจจะมีคำคม สุภาษิตหรือบทกลอน
แทรกก็ได้

การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- มีคติสอนใจ เน้นความสำคัญ ชักชวนหรือแนะนำสั่งสอน
แทรกคำคมคำขวัญ บทกลอน หรือสุภาษิตให้ 3 คะแนน

- มีข้อคิดแต่ไม่มีคำคม บทกลอนหรือสุภาษิตให้ 2 คะแนน
- ไม่มีข้อคิด คติสอนใจให้ 1 คะแนน
- ไม่มีการเขียนสรุปให้ 0 คะแนน

2. การเสนอรายละเอียดและแนวความคิด

2.1 ความรู้ในเนื้อหา หมายถึง การเขียนเนื้อหาที่มีขอบข่ายที่ครอบคลุม ชัดเจน โดยมีหัวข้อสำคัญ เช่น ทำไม อย่างไร อธิบายเรื่อง ประโยชน์ โทษ เป็นต้น

การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- เขียนครอบคลุมเนื้อหาชัดเจน อย่างน้อย 3 หัวข้อ

สำคัญให้ 3 คะแนน

- มี 2 หัวข้อสำคัญให้ 2 คะแนน
- มี 1 หัวข้อสำคัญให้ 1 คะแนน
- ไม่มีหัวข้อสำคัญให้ 0 คะแนน

2.2 แนวความคิด หมายถึง การเขียนเพื่อแสดงความเข้าใจในเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะ ข้อสันนิษฐาน แสดงความคิดเห็น คิดหาเหตุผล คิดแก้ปัญหาหรือให้ข้อคิดต่างๆ

การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- เขียนแสดงออกซึ่งความเข้าใจ ให้ข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็น คิดหาเหตุผลอย่างน้อย 3 ประเด็นให้ 3 คะแนน

- แสดง 2 ประเด็นให้ 2 คะแนน
- แสดง 1 ประเด็นให้ 1 คะแนน
- ไม่เขียนออกมาในประเด็นใดเลยให้ 0 คะแนน

2.3 การขยายความชัดเจน หมายถึง การเขียนที่มีการลำดับความ และขยายความได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ตามเนื้อเรื่องและแนวความคิด

การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- เขียนขยายความแจ่มแจ้งชัดเจนอย่างน้อย 3 ประเด็นให้ 3 คะแนน

- เขียนอย่างน้อย 2 ประเด็นให้ 2 คะแนน

- เขียนอย่างน้อย 1 ประเด็นให้ 1 คะแนน
- ไม่เขียนขยายความในประเด็นใดเลยให้ 0 คะแนน

3. การใช้ภาษา

3.1 คำและประโยค หมายถึง การเขียนคำและประโยคโดยคำนึงถึงการใช้ถ้อยคำ การใช้ประโยค การให้ความหมายของคำและประโยคได้ถูกต้องตามหลักการและเหตุผล

- การใช้ถ้อยคำถูกต้องเกิน 80% ของข้อความทั้งหมดให้ 3 คะแนน

- ใช้ถ้อยคำถูกต้อง 61-79% ให้ 2 คะแนน
- ใช้ถ้อยคำถูกต้อง 50-60% ให้ 1 คะแนน
- ใช้ถ้อยคำผิดมากกว่า 50% ให้ 0 คะแนน

3.2 การเขียนย่อหน้า หมายถึง การเขียนที่มีความคิดหลักเป็นประโยคสำคัญ มีความคิดสนับสนุนเป็นประโยคขยาย

- การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน
- เขียนมีย่อหน้าอย่างน้อย 3 ย่อหน้า ให้ 3 คะแนน
 - มีอย่างน้อย 2 ย่อหน้า ให้ 2 คะแนน
 - ไม่มีย่อหน้าให้ 0 คะแนน

3.3 การเว้นวรรคตอน หมายถึง การเขียนแบ่งวรรคตอน แบ่งคำแบ่งประโยคได้ถูกต้อง เมื่อจบประโยคหรือเมื่อเริ่มย่อหน้าใหม่

- การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน
- เขียนเว้นวรรคตอนของคำ ข้อความประโยคได้ถูกต้องเกิน 80% ได้ 3 คะแนน

- เขียนถูกต้อง 61-79% ได้ 2 คะแนน
- เขียนถูกต้อง 50-60% ได้ 1 คะแนน
- ผิดมากกว่า 50% ให้ 0 คะแนน

3.4 ความสะอาดเรียบร้อยถูกต้องตามหลักการเขียน หมายถึง ความสะอาดเรียบร้อยของงานเขียน ซึ่งคำนึงถึงการเขียนตัวหนังสือไม่ชัดเจน อ่านยาก เขียนสกปรก มีรอยขีดฆ่า การเว้นระยะช่องไฟ

การตรวจให้คะแนน คะแนนเต็ม 3 คะแนน

- มีความสะอาดเกิน 80% ของข้อความทั้งหมดให้

3 คะแนน

- มีความสะอาดระหว่าง 61-79% ได้ 2 คะแนน

- มีความสะอาดระหว่าง 50-60% ได้ 1 คะแนน

- สะอาดเรียบร้อยไม่ถึง 50% ให้ 0 คะแนน

2.2 ชุดฝึกการเขียนเรียงความ

2.2.1 ความหมายและประโยชน์ของชุดฝึก

ชุดฝึก หมายถึง แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นบทฝึก ใช้เป็นตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) นอกจากนี้ครูยังสามารถใช้ชุดฝึกในการสอนบทเรียนต่างๆ ได้ โดยใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับการกระตุ้นให้เด็กคิดวิเคราะห์ปัญหา นักภาพรวม และสร้างมโนคติในเรื่องที่เรียนได้ (ชจิรัตน์, 2524)

การสอนภาษาไทยนั้น ชุดฝึกมีความสำคัญในการฝึก ฟัง พูด อ่าน และเขียนมาก เพราะชุดฝึก นอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพิ่มขึ้นแล้ว ยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จำได้นานมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนอีกด้วย

ประโยชน์ของชุดฝึกมีหลายประการ ซึ่ง ยูนา ยัมพงษ์ (2522) และรัชณี ศรีไพรวรรณ (2517) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดฝึกไว้ดังนี้

1. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอน

2. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำชุดฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น

3. ชุดฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่

3.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น

3.2 ผูกซ้ำหลายๆ ครั้ง

3.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ผูก

4. การให้นักเรียนทำชุดผูกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ปัญหาอื่นๆ ได้ทันที่

5. ชุดผูกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงาน และเวลาในการเตรียมในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการลอกชุดผูกทำให้มีเวลาเหลือในการฝึกทักษะด้านอื่นๆ มากขึ้น

ฉวีวรรณ พลชนะ (2531) กล่าวว่า ชุดผูกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก โดยเฉพาะในส่วนที่ทำให้นักเรียนได้ฝึกหัดเรียน หรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ดังประโยชน์ของชุดผูกที่จะกล่าวต่อไปนี้

1. ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะจากแบบฝึกหัดที่ครูสร้างขึ้นมา ซึ่งตรงกับเนื้อหาที่ครูทำการสอน

2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนมาทดสอบการเรียนรู้ของตัวเอง ว่าเกิดการเรียนรู้หรือมีทักษะมากน้อยแค่ไหนในเรื่องที่เรียน

3. ใช้สำหรับประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคลหลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว โดยดูผลงานจากแบบฝึกหัดที่นักเรียนทำมาส่งครู ทำให้ครูทราบว่านักเรียนเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงไร

4. ใช้เป็นแบบฝึกหัดสำหรับทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

2.2.2 ลักษณะและองค์ประกอบของชุดผูก

ฉวีวรรณ จินดาพล (2528) ได้กล่าวถึง ชุดผูกที่ดีควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. มีคำสั่งชัดเจน เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. มีตัวอย่างประกอบ ตัวอย่างที่ดีควรให้นักเรียนเกิดความคิดหลายๆ แนวคิด

3. มีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจ และสื่อความหมาย ความเข้าใจในคำหรือข้อความยิ่งขึ้น ภาพควรเป็นภาพเขียนโปรงที่มีรายละเอียด

ของภาพน้อย เช่น ภาพการ์ตูน ซึ่งแสดงอาการคล้ายกับเคลื่อนไหว มีชีวิตจิตใจ มีขนาดเหมาะสมกับหน้ากระดาษ มีเนื้อหาตรงกับหัวข้อเรื่อง ซึ่งตรงกับผลงานการวิจัยของ สุนันท์ จุฑะศร ลักษณะของชุดฝึกที่มีรูปแบบนั้นจะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้ดี และช่วยแก้ปัญหาเรื่องความสามารถที่ไม่เท่ากัน และการทำงานเสร็จไม่พร้อมกัน ซึ่งทำให้เด็กเบื่อและไปรบกวนเด็กอื่น โดยการให้เด็กที่ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ระบายสีรูปต่างๆ ในขณะที่คนอื่นทำงานต่อไป

4. มีเนื้อที่สำหรับเขียนต้องเว้นให้เต็มมีขนาดพอเหมาะกับคำหรือข้อความที่นักเรียนต้องการเขียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของชุดฝึก และวัยของผู้เรียนด้วย

5. การวางฟอร์ม การวางฟอร์มที่ดี จะทำให้เกิดความเรียบร้อย สวยงาม และประหยัด

6. ควรบันทึกวิธีสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของชุดฝึก ไว้ในคู่มือแบบฝึกด้วย

2.2.3 หลักการสร้างชุดฝึก

รัชณี ศรีไพวรรณ (2517) ได้เสนอแนะในการสร้างชุดฝึกต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งในด้านเนื้อหาหลักจิตวิทยาการเรียนการสอน กิจกรรมและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเสริมบทเรียนได้ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก ลำดับชั้นการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามความยากง่ายของเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดฝึกนั้นๆ

2. ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะฝึก เนื้อหาต้องตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน ถ้าสามารถแบ่งหรือจัดกลุ่มเด็กได้ตามความสามารถและสร้างชุดฝึกเพื่อเสริมให้เด็กแต่ละคนได้ดียิ่งดีมาก

4. ชุดฝึกแต่ละชุดต้องมีคำสั่งหรือคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ

5. แบบฝึกหัดต้องมีความถูกต้อง ครูต้องตรวจพิจารณาดูให้ถี่ถ้วนอย่าให้ผิดพลาดได้

6. การทำแบบฝึกหัดแต่ละครั้งต้องเหมาะสมกับเวลา และความสนใจของเด็ก

7. แบบฝึกหัดต้องมีหลายแบบ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และส่งเสริมความคิด

Bilows (1962) ให้ความเห็นว่า การสร้างชุดฝึกนั้น ครูควรสร้างเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อใช้ฝึกเด็กโดยเฉพาะไม่ควรปะปนกัน ทั้งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและสนใจที่จะทำครูควรใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัย วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิหลังทางภาษาของเด็ก

นอกจากนี้ พรณี ชูทัย (2522) และกิ่งฟ้า สินธุวงศ์ (2531) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในการสร้างชุดฝึกควรคำนึงถึงด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก คือ

1) ความใกล้ชิด หมายถึง กรณีที่ว่า ถ้าใช้สิ่งเร้า และการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

2) การฝึกหัดเป็นการทำให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

3) กฎแห่งผลเป็นการเน้นให้ผู้เรียนได้ทราบผลทันทีที่ด้วยการเฉลยคำตอบให้ ทำให้ทราบข้อบกพร่อง และผู้เรียนพอใจที่จะทำการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4) การจูงใจ ได้แก่ การจัดแบบฝึกหัดเรียงตามลำดับจากง่ายและสั้นไปหายากและยาวขึ้น นอกจากนี้ชุดฝึกควรมีสื่อผสมอื่นๆ ช่วย เป็นต้นว่า ภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว เพลง ละคร บทบาทสมมติ เทปเสียง และอื่นๆ

2. ยึดหลักการเรียนรู้ที่ได้ผล คือ

1) การเร้าอย่างต่อเนื่อง (Contiguity) โดยยึดหลักที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดเมื่อผู้เรียนไม่มีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้า ที่นำเสนออย่างต่อเนื่องกันหลังจากที่ครูสอนแล้วควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำหรือตอบสนองทันที ไม่ควรปล่อยให้ว่างเว้นไป เพราะอาจจะไปเรียนสิ่งที่ผิดได้

2) การฝึกซ้ำ (Repetition) เป็นการฝึกซ้ำเพื่อให้การ
เรียนรู้คงทน (Retention) เพราะสิ่งเร้า การตอบสนอง จะก่อให้เกิด
ประสบการณ์โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสกระทำบ่อย ๆ ก็จะทำให้เขาได้
ฝึกหัดแก้ปัญหา และเกิดความชำนาญมากขึ้น จำได้นานขึ้น รวมทั้งเกิดรอย
ประทับใจ (Impression) ในบางประสบการณ์ด้วย

3) การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นการเสริมแรง
ให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในผลการปฏิบัติ ครูอาจจะทำได้ในหลายลักษณะ
เช่น ใช้กิริยา ภาษาท่าทาง ยกย่องชมเชย ให้รางวัล การเสริมแรงนี้ครูควร
กระทำให้ถูกต้องไม่ปฏิบัติบ่อยครั้งจนเกินไป เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดเงื่อนไขที่
ไม่พึงปรารถนาตามมาเช่น ถ้าไม่ได้รางวัลก็จะไม่ทำ เป็นต้น

3. ยึดความมุ่งหมายของการเขียนเรียงความ ในการคัดเลือก
เนื้อหา รูปแบบ สื่อและกิจกรรม ตลอดจนลีลา สำนวนภาษาที่ใช้จะต้องสามารถ
ฝึกให้เด็กรู้จักลำดับความคิดความอ่าน เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกรวมเป็นภาษา
เขียน ชุดฝึกจะต้องตรงตามแบบแผนการเขียนที่เป็นที่นิยมกัน ในแต่ละชุดฝึกจะ
ต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำสำนวนมาให้เด็กลองฝึกเขียน มีคำใหม่ ๆ ที่สามารถทำทนาย
หรือส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนอีกด้วย

4. ยึดจุดประสงค์ของบทเรียนและเนื้อหาในหลักสูตรการเขียน
เรียงความของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหลักในการสร้างชุดฝึกประจำเนื้อหา
นั้น ๆ เช่นถ้าจุดประสงค์ระบุว่า "สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่
เขียนได้" ในการสร้างชุดฝึกผู้วิจัยก็จะกำหนดเหตุการณ์ให้แล้ว ให้นักเรียน
เขียนตามลำดับเหตุการณ์ที่ต้องการ

5. ในการสร้างชุดฝึกนั้น ควรผสมผสานทั้งทักษะและเทคนิค
การสอนเข้าไว้ในแต่ละชุดฝึกย่อย เช่น ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน การแปร
เปลี่ยนความสนใจ การใช้ภาษา ท่าทาง การสื่อความหมาย การใช้คำถาม
การใช้อุปกรณ์ การใช้เพลง เกม ละคร บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การ
อธิบายเล่าเรื่อง การสรุป เป็นต้น

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการสอน

2.3.1 ความหมายของแผนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่า แผนการสอนเป็นการกำหนดขั้นตอนการสอนที่ครุมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมเรียนรู้ในเนื้อหาและประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วินิจ เกตขำ และ ชาญชัยศรี ไสยเพชร (อ้างถึงใน สุพนิน บุญช่วงศ์, 2534) กล่าวว่าแผนการสอนหมายถึงส่วนขยายของหลักสูตรซึ่งกำหนดแนวทางการสอนและจัดกิจกรรมโดยยึดเนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอดในหลักสูตรไว้เป็นหลัก

สุพนิน บุญช่วงศ์ (2534) กล่าวว่า แผนการสอนคือการวางแผนกำหนดรูปแบบของบทเรียนแต่ละเรื่อง ซึ่งจะเป็นแนวในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่ครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหาและการวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

จากความหมายของแผนการสอนข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการสอนหมายถึง การกำหนดขั้นตอน แนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ครุมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด เนื้อหา และการวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.3.2 ประเภทของแผนการสอน

ลัดดา ศิลาน้อย (2534) ได้จัดประเภทของแผนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. แผนการสอนระยะยาวหรือโครงการสอน เป็นแผนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเตรียมการสอนเป็นระยะ 1 ภาคการศึกษา หรือ 2 ภาคการศึกษาภายในโครงการสอนจะกำหนดเนื้อหา การวัดผล ระยะเวลาให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา โดยกำหนดว่าจะเริ่มต้นเมื่อใด ลั้นสุดเมื่อใด

2. แผนการสอนระดับหน่วย เป็นแผนการสอนที่ละเอียดมากกว่าแผนการสอนระยะยาว โดยจะกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน ระยะเวลาการประเมินผลไว้ ซึ่งแผนการสอนนี้

จะใช้เนื้อหาหน่วยใดหน่วยหนึ่งจัดทำ

3. แผนการสอนระดับบทเรียน เป็นแผนการสอนที่ละเอียดมากกว่าแผนการสอนอื่น โดยจะมีการเขียนรายละเอียด ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดประเมินผล โดยใช้เวลา 60 นาที หรือในหลักสูตรคือ 3 คาบ จะมีการเตรียมสอนไว้ล่วงหน้า อย่างน้อย 3 วัน หรือ 1 สัปดาห์

รวีวรรณ ฐมชัย (2533) จัดประเภทของแผนการสอนดังนี้

1. แผนการสอนระยะยาว (Long Range Plan) เรียกได้ว่าเป็นโครงการสอนตลอดปี หรือตลอดเทอม หรืออาจจะเป็นระยะเวลา 1 ปี หรือ 2 ปี ฯลฯ ทั้งนี้สุดแต่ครูผู้จัดทำ จะจัดดำเนินการตามความเหมาะสม

2. แผนการสอนระยะสั้น (Daily Plan) หมายถึง แผนการสอนของแต่ละเรื่อง แต่ละบทเรียนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ เป็นการเตรียมการสอนที่ละเอียดกว่าแผนการสอนระยะยาว ซึ่งครูทุกคนจะทำแผนงานเฉพาะได้พิจารณาถึงขั้นตอนต่าง ๆ อย่างรอบคอบ แล้วเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร บางครั้งอาจเขียนเป็นแผนการสอนประจำวันที่จะดำเนินการภายในวันหนึ่ง ๆ

3. บันทึกการสอน (Lesson Plan) หรือแผนการสอนประจำวัน (ในที่นี้หมายถึงแผนการสอนประจำคาบหนึ่ง ๆ) ครูจะจัดทำขึ้นเอง เป็นการเตรียมการสอนอย่างละเอียดก่อนที่จะทำการสอน

จากข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของแผนการสอนข้างต้น สรุปได้ว่าแผนการสอนมี 3 ประเภท คือ

1. แผนการสอนระยะยาว หรือโครงการสอน เป็นการเตรียมการสอนเป็นระยะ 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปี

2. แผนการสอนระยะสั้น เป็นแผนการสอนที่ละเอียดกว่าแผนการสอนระยะยาว

3. แผนการสอนประจำวัน เป็นการเตรียมการสอนอย่างละเอียดไว้ล่วงหน้าก่อนสอนอย่างน้อย 3 วัน หรือ 1 สัปดาห์

2.3.3 รูปแบบของแผนการสอน

รวีวรรณ ฐมชัย (2533) ได้กล่าวว่า รูปแบบของแผนการสอน มี 2 รูปแบบ คือ

1. แบบเรียงหัวข้อ จะเขียนตามลำดับหัวข้อเรียงลงไปโดยไม่ต้องตีตาราง
แบบนี้มักนิยมใช้กันเป็นส่วนมาก เพราะสะดวกในการเขียนและไม่ต้องตีตาราง

แผนการสอนวิชา..... ชั้น.....

ชื่อเรื่อง..... เวลา..... วันที่.....

ความคิดรวบยอด.....

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น 1.

2.

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 1.

2.

เนื้อหา

-

กิจกรรมการเรียนการสอน

1.

2.

3.

สื่อการเรียนการสอน

1.

2.

การวัดผลและประเมินผล

1.

2.

2. แบบตาราง เป็นแบบที่แสดงให้เห็นเป็นช่องๆ และจัดเรียงหัวข้อไว้ตามลำดับ
ก่อนหลัง แบบนี้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละช่องได้ชัดเจนกว่าแบบ
แรก แต่ส่วนเสียก็คือ ในช่องเนื้อหา และกิจกรรม มีสาระที่ต้องเขียนมาก

และยาวกว่าช่องอื่นๆ เช่น ช่องจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ช่องประเมินผล ฯลฯ จึงทำให้เสียที่ไปโดยเปล่าประโยชน์และเว้นว่างเป็นจำนวนมาก ไม่น่าดู

แผนการสอนวิชา..... ชั้น.....
 ชื่อเรื่อง..... เวลา..... วันที่.....
 ความคิดรวบยอด.....
 คุณสมบัติที่ต้องการเน้น 1.
 2.

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	เนื้อเรื่อง	กิจกรรมการ เรียนการสอน	สื่อการเรียน การสอน	ประเมินผล	หมายเหตุ

สุพิน บุญช่วงค์ (2534) กล่าวว่า รูปแบบของแผนการสอน ไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะคิดดัดแปลงตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการสอนจะคล้ายคลึงกัน ซึ่งพอสรุปเป็นรูปแบบได้ 2 รูปแบบดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบแผนการสอนชนิดนี้จะเขียนเรียงลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องติดตาราง รูปแบบนี้สะดวกแก่การเขียนของครู เพราะไม่เสียเวลาติดตาราง แต่ส่วนเสียก็คือยากต่อการมองความสัมพันธ์แต่ละหัวข้อเพราะเขียนอยู่คนละหน้ากัน

รูปแบบของแผนการสอน

แผนการสอนวิชา..... ชั้น.....
 หน่วยที่..... เรื่อง..... เวลา.....คาบ วันที่.....
 ความคิดรวบยอด.....
 คุณสมบัติที่ต้องการเน้น 1.
 2.
 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 1.
 2.
 เนื้อหา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

1.1
 1.2
 1.3

2. ขั้นสอน

2.1
 2.2
 2.3

3. ขั้นสรุป

3.1
 3.2
 3.3

4. ขั้นวัดผล

4.1
 4.2
 4.3

สื่อการเรียนการสอน

1.
2.
3.

การประเมินผล

1.
2.
3.

2. แบบกึ่งตาราง รูปแบบนี้เป็นแบบที่แสดงให้เห็นเป็นช่องๆ ตามลำดับ
ก่อนหลัง ซึ่งรูปแบบนี้อาจทำให้ครูต้องเพิ่มภาระในการตีตารางแต่จะสะดวกใน
การอ่านเพราะมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละช่องในหน้าเดียวกันได้ง่ายดังนี้

แผนการสอนวิชา..... ชั้น.....

หน่วยที่..... เรื่อง..... เวลา..... คาบ วันที่.....

ความคิดรวบยอด.....

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น 1.

2.

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	เนื้อเรื่อง	กิจกรรมการ เรียนการสอน	สื่อการเรียน การสอน	ประเมินผล	หมายเหตุ
		1. ช้่นนำ...			
		2. ช้่นสอน..			
		3. ช้่นสรุป..			
		4. ช้่นวัดผล..			

จากข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของแผนการสอนข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็นรูปแบบของแผนการสอนที่สร้างขึ้นดังนี้

แผนการสอนที่ ...

กลุ่มวิชาทักษะภาษาไทย

เรื่อง.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา _____ คาบ

ความคิดรวบยอดที่...

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เนื้อหา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- ชี้นำ
- ชื่นสอน
- ชื่นสรุป
- ชื่นวัดผล

สื่อการสอน

การประเมินผล

2.3.4 ขั้นตอนในการเขียนแผนการสอน

ไสว สุคนธา 2528 (อ้างถึง สุพิน บุญช่วงค์, 2534) ได้กล่าวว่า ในการทำแผนการสอน ต้องดูกำหนดการสอนและตารางสอนก่อนว่าเรื่องที่จะสอนนั้นเรื่องอะไร ใช้เวลาสอนกี่คาบ แล้วศึกษาแผนการสอนของกรมวิชาการ (แม่บท) และคู่มือครู เพื่อศึกษารายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาแผนการสอนแม่บท (ของกรมวิชาการ) และปรับแผนการสอน โดยแบ่งหัวข้อของเนื้อหาให้ย่อยลงไป ในการแบ่งหัวข้อของเนื้อหาจะแบ่งย่อยพอที่จะสอนในแต่ละครั้ง ซึ่งเวลาที่ใช้ในแต่ละครั้งจะไม่เท่ากันแล้วแต่เนื้อหา และการจัดตารางสอนของแต่ละโรงเรียน

2. ศึกษาความคิดรวบยอดทั้งหมดของบทนั้นหรือเรื่องนั้นให้เข้าใจ

3. ศึกษาจุดประสงค์ทั้งหลายของบทนั้น เพื่อทำความเข้าใจว่า สอนจบบทนี้แล้วนักเรียนทำอะไรได้บ้าง ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการทดสอบการเรียนรู้ของเด็กด้วย

4. ศึกษาเนื้อหาและรายละเอียดว่ามีเรื่องอะไรบ้าง สอดคล้อง กับความคิดรวบยอดและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เนื้อหาแต่ละเรื่องสอดคล้อง กับจุดประสงค์ข้อใด และความคิดรวบยอดข้อใด

5. ศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ตรวจสอบดูว่ากิจกรรม ทั้งหมดแต่ละเรื่องสนองเนื้อหาข้อใด และจุดประสงค์ข้อใด แล้วสามารถสอน ตามกิจกรรมนั้นๆ ได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้จะต้องคิดกิจกรรมใดมาแทน

6. ศึกษาสื่อการเรียนรู้ทั้งหมดของแต่ละเรื่องว่ามีอะไรบ้าง ตรงกับกิจกรรมหรือเนื้อหาหรือไม่ จะจัดหามาได้โดยวิธีใดอย่างไร และถ้าทำ เองจะได้ทันเวลาหรือไม่

7. ศึกษาการวัดผลและการประเมินผล แต่ละครั้งที่สอนว่ามีวิธี การอย่างไร วิธีการเหล่านั้นเหมาะสมกับการวัดเนื้อหาและกิจกรรมที่กล่าวไว้ หรือไม่

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2528) ได้กล่าวถึงการเขียนแผนการสอนวิชา ภาษาไทยว่า การทำแผนการสอนวิชาภาษาไทยในแต่ละชั้นผู้จัดทำจะต้องศึกษา

1. หลักสูตร
2. คู่มือการสอนภาษาไทยในระดับชั้นนั้นๆ
3. หนังสือเรียนภาษาไทย
4. ปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน
5. หนังสือและเอกสารอื่นๆ และคู่มือครู

หลักสูตร ศึกษาหลักสูตรเพื่อให้เข้าใจหลักการเป้าหมายและ จุดประสงค์ของหลักสูตรในระดับนั้นๆ มาประกอบการพิจารณาเพื่อจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องและครอบคลุม

คู่มือการสอนภาษาไทยในระดับชั้นนั้นๆ สำหรับคู่มือการสอน ภาษาไทย กรมวิชาการ ได้จัดพิมพ์ให้เป็นคู่มือครู สำหรับใช้ประกอบการเรียน การสอน ซึ่งใช้คู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย จะมีคำชี้แจงและมีรายละเอียดที่จะ

นำมาพิจารณาจัดการเรียนการสอนในแต่ละบท ซึ่งประกอบด้วยความคิดรวบยอด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน บอกเกี่ยวกับสื่อการเรียน การประเมินผล และภาคผนวก อันเป็นส่วนที่จัดไว้ให้ครูที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คู่มือการสอนภาษาไทย จะกำหนดจำนวนคาบในการจัดการสอนไว้ด้วย ทั้งหมดนี้ได้เขียนไว้เป็นแนวทาง เวลาทำแผนการสอน จะต้องนำมาจัดใหม่ให้สัมพันธ์ทักษะ

หนังสือเรียนภาษาไทย ซึ่งกรมวิชาการได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทย ได้เรียบเรียงเนื้อหาให้อ่านด้วยความสนุกเพลิดเพลิน และได้จัดทำภาพประกอบ ให้เหมาะสมกับข้อความด้วยหนังสือเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะด้านการอ่าน การแต่งหนังสือเรียนภาษาไทยได้ยึดความรู้ที่กำหนดไว้เพื่อการอ่านในหลักสูตรเป็นหลัก และแต่งชุดต่อเนื่องกันไปทั้งในด้านหลักเกณฑ์ทางภาษา และเนื้อเรื่อง ในส่วนที่เกี่ยวกับคำ จะมีคำใหม่เพิ่มทุกบทในการสอน ครูต้องศึกษาคู่มือการสอนภาษาไทย เพื่อให้ได้แนวทางในการเตรียมการสอน

ปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน ในแต่ละปีการศึกษา กำหนดให้เรียน 200 วัน หรือ 1000 ช.ม. และจะกำหนด % ชั่วโมงเรียนในแต่ละกลุ่มวิชาไม่เท่ากัน สำหรับกลุ่มทักษะซึ่งประกอบด้วย เลข และภาษาไทย ระดับ ป.1-2 กำหนดไว้ 50% ของเวลาเรียนทั้งหมด และ ป.3-4 กำหนดไว้ 35% ป.5-6 ลดลงเหลือ 20%

ปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน จะกำหนดเป็นสัปดาห์ ซึ่งมีประมาณ 28 สัปดาห์ ถึง 30 สัปดาห์

การจัดทำแผนการสอน ควรจัดทำเป็นสัปดาห์ ให้สัมพันธ์กับปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อให้จัดการเรียนการสอนเป็นไปเหมือน ๆ กัน ทั้งโรงเรียน หรือทั้งกลุ่มโรงเรียน โดยจัดเนื้อหาและรายละเอียดจากหนังสือเรียน และคู่มือการสอนวิชาภาษาไทย มาจัดไว้เป็นสัปดาห์ๆ แล้วจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอะไรเพิ่มขึ้นในสัปดาห์นั้นๆ

หนังสือและเอกสารอื่นๆ ที่ครูใช้ประกอบการสอน เช่น หนังสือแนะเกี่ยวกับวิธีสอน หนังสือเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

หนังสืออันเป็นเนื้อหาที่จะนำมาประกอบการจัดการเรียนการสอน เช่น ชั้น ป.6 ถ้าทำแผนการสอนเรื่องการแรกรนาขวัญ ครูควรมีหนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับการแรกรนาขวัญ เรียนเรื่องศึกรพี ก็ควรจะได้มีหนังสือรวมเกียรตึรศึกรพี เพื่อครูจะได้ศึกรรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากในหนังสือของเด็กร และสิ่งเหล่านี้ันับว่ามีความสำคัญมาก

จากข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและหลักการในการเขียนแผนการสอน ข้างต้น สรุปเป็นขั้นตอนในการเขียนแผนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

1. ศึกรหลักสูตรประถมศึกร พุทธศึกราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศึกราช 2533)
2. ศึกรคู่มือครูภาษาไทย, หนังสือเรียน, แบบฝึกหัด
3. ศึกรเนื้อหาและรายละเอียดที่จะสอน
4. ศึกรปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน
5. ศึกรกิจกรรมการเรียนทั้งหมด
6. ศึกรการวัดและประเมินผล

2.4 จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

2.4.1 พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กรตามแนวทฤษฎีของ Piaget Wadsworth (อ้างถึงใน จิตรกร, 2533) ได้กล่าวว่า ความคิดหรือปัญญามีพัฒนาการเป็นขั้นๆ และปัญญาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กรได้มีส่วนร่วมในการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เด็กรจะนำปัญญาที่ได้ไปสะสมกับความรู้อีที่มีอยู่เดิมหลายครั้ง จึงจะเกิดความรู้ใหม่ได้แสดงว่าการกระทำย่อมเป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยเฉพาะสำหรับเด็กรแนวคิดทั้ง 4 ประการมีดังนี้

1. โครงสร้างการเก็บความรู้ (Schema) หมายถึง ความรู้หรือประสบการณ์ที่เด็กรสะสมไว้เป็นทุนเดิม ในเด็กรเล็กๆ โครงสร้างการเก็บความรู้ย่อมมีอยู่น้อย แต่เมื่อเด็กรได้พบเห็นมีประสบการณ์มากขึ้น ประสบการณ์นั้นย่อมไปรวมกับโครงสร้างการเก็บความรู้เดิม ทำให้มีโครงสร้างการเก็บความรู้กว้างขวางขึ้น มีจำนวนมากขึ้นและประณีตขึ้น

2. การปรับเข้าโครงสร้าง (Assimilation) หมายถึง ความรู้ และความคิดที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กได้สัมผัสโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม หรือ ประสบการณ์ใหม่แล้วรวมกันได้กับประสบการณ์เดิม

3. การปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) หมายถึง วิธีการที่บุคคลพยายามปรับปรุงโครงสร้างการเก็บความรู้ที่มีอยู่เดิม ให้เข้ากับ ความรู้ใหม่ หรือไม่ก็สร้างโครงสร้างการเก็บความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งที่เข้ามาใหม่ ในกรณีที่บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ใดๆ ที่ไม่สามารถ เข้ากับโครงสร้างการเก็บความรู้เดิมได้

4. ความสมดุล (Equality) หมายถึง วิธีการที่บุคคล พยายามปรับปรุงโครงสร้างการเก็บความรู้ที่มีอยู่เดิมให้กับความรู้ใหม่ หรือไม่ก็ สร้างโครงสร้างการเก็บความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งที่เข้ามาใหม่ ในกรณีที่บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ใดๆ ที่ไม่สามารถเข้ากับโครงสร้างการ เก็บความรู้เดิม

แนวคิดทั้ง 4 ประการ จะเกิดขึ้นกับเด็กหรือบุคคลอยู่เสมอและ ต่อเนื่องกันไป ทำให้เกิดการรบกวนในความรู้ ความคิดและสติปัญญาของเด็ก ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะที่แตกต่างกันของเด็ก และสภาพแวดล้อม หรือวัฒนธรรมของเด็กแต่ละคน

2.4.2 ลักษณะของนักเรียนที่เรียนอ่อน

จรรยา จิยโชค (2531) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำว่า "นักเรียนบางคนในชั้นเรียนจะมีความสามารถเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ ค่อนข้างช้าและมีผลสัมฤทธิ์ของการเรียนต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นเรียนเดียวกัน นักเรียนเหล่านี้เรียกว่า พวกเรียนอ่อน" จากคำกล่าวนี้ แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สามารถเรียกได้อีกอย่างหนึ่ง ว่านักเรียนที่เรียนอ่อน

ประยูร อาษานาม และสุลัดดา ลอยฟ้า (2527) ให้ความหมาย ของนักเรียนที่เรียนอ่อนว่า หมายถึง นักเรียนที่เรียนไม่ดีเกือบทุกวิชาหรือแม้แต่ เพียงวิชาหนึ่ง นักเรียนที่เรียนอ่อนมักถูกเรียกว่า เด็กที่เรียนรู้อะไรได้ช้า (Slow Learner) ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่ได้เป็นเด็กโง่เขลาหรือผิดปกติทางสมองเลย

เด็กเหล่านี้เมื่อเริ่มเรียนจะมีความพยายามมาก แต่เมื่อเรียนไปได้ระยะหนึ่งจะเกิดความท้อถอยเนื่องจากเรียนรู้อะไรได้ช้านั่นเอง

สาเหตุที่ทำให้เด็กเรียนช้า มีหลายประการ ดังนี้

1. ความบกพร่องทางด้านร่างกาย ทั้งที่เป็นตั้งแต่กำเนิด และเกิดขึ้นภายหลัง เช่น สายตาไม่ดี หูฟังไม่ชัด อวัยวะในปากบกพร่อง ทำให้การออกเสียงไม่ดี

2. ความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ซึ่งมักเป็นตั้งแต่กำเนิดหรือเกิดจากสิ่งแวดล้อม ทำให้มีปัญหาในการอ่าน ในการจับใจความและในการสังเกต

3. ความบกพร่องทางด้านอารมณ์ ส่วนมากมีผลมาจากความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่มีความมั่นใจ และมีทัศนคติที่ไม่ต่อการเรียน

4. ความบกพร่องในวิธีการเขียน ส่วนมากเนื่องมาจากการฝึกฝนที่ไม่ถูกต้องมาก่อน การไม่มีนิสัยใฝ่รู้และการไม่รู้จักแบ่งเวลา

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2527) กล่าวว่า เด็กขาดความสามารถในการเขียน หมายถึง เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการต่ำ เนื่องจากมีอุปสรรคในการรับรู้ สมองอาจไม่ทำหน้าที่ได้ตามปกติ มีปัญหา ด้านภาษา ซึ่งอุปสรรคและปัญหาดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความพิการทางกาย

2.4.3 ขอบเขตและการจัดโปรแกรมการเรียนสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน

ประยูร อาษานาม และ สุลัดดา ลอยน้ำ (2527) ได้กล่าวถึงขอบเขต และการจัดโปรแกรมการเรียนสำหรับเด็กที่เรียนอ่อน ดังนี้

1. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนให้เหมาะสมและนักเรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นครูควรเน้นเรื่องทัศนคติ ความชื่นชม นิสัยและคุณค่า ตลอดจนความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ

2. จำนวนนักเรียนที่เรียนอ่อนในชั้น ไม่ควรเกิน 20 คน เพราะครูจะต้องให้ปฏิบัติหรือสอนเป็นรายบุคคล

3. ในการสอนครูจะต้องเน้นในเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานภาคปฏิบัติ การอภิปราย การค้นพบ เกม การ

ฝึกฝนตามลำพังโดยใช้เครื่องสอน

4. ควรเลือกครูที่สอนดี มีเทคนิคในการสอนนักเรียนอ่อน มีความเข้าใจ และยอมรับสภาพนักเรียนมีบุคลิกลักษณะดี ความเป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีจิตวิทยาสูง

5. ควรมีอุปกรณ์การสอนต่างๆ ในห้องเรียนเพื่อช่วยในการสอนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม

6. การประเมินผลนักเรียนอ่อน ควรประเมินทั้งเจตคติ ทักษะ พิสัย และให้นักเรียนได้เห็นความก้าวหน้าของเขาเป็นระยะๆ

7. การใช้เกมประกอบการสอน

8. ควรจัดกิจกรรมและบทเรียนพิเศษขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน

9. ควรสร้างบทเรียนที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและได้ปฏิบัติจริง จุดสำคัญในการส่งเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนก็คือ การช่วยให้เขาได้มีโอกาสในด้านการศึกษากับคนอื่น ๆ ซึ่ง ประยูร อาษานาม และ สุลัดดา ลอยน้ำ (2527) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนดังนี้

1. ควรจัดบทเรียนให้จบเป็นหน่วย นำวัสดุมาแสดงให้ดูเป็นช่วงสั้นๆ ตรวจดูว่าเข้าใจแล้วจึงเปลี่ยนเรื่องใหม่
2. ควรจะเปลี่ยนวิธีสอนและจัดกิจกรรมแสดงให้ดูเป็นช่วงสั้นๆ
3. ให้นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติทดลองด้วยตนเอง และค้นพบข้อสรุปด้วยตนเอง

4. สอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม

5. นำวัสดุและสิ่งแวดล้อมจากสภาพท้องถิ่นมาใช้

6. ควรจะเปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ และการกำหนดบทเรียนสั้น ๆ และง่าย ๆ แล้วมีแบบฝึกหัดให้

7. ควรให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นพิเศษในการแนะนำว่าจะเรียนอย่างไร ใช้หนังสืออะไรประกอบและไม่ควรหวังว่านักเรียนจะทำงานได้ทุกครั้ง

8. การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น ให้นักเรียนได้ออกมาเขียนกระดาน สาธิต ทดลอง และจัดนิทรรศการ

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เรียน อ่อน หรือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสม หลาย ๆ ด้าน และควรเอาใจใส่เป็นพิเศษมากกว่าการเรียนการสอนนักเรียนปกติ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

สมบูรณ์ จิตพงษ์ (2511) ได้ศึกษาสมรรถภาพของสมองที่ส่งผล ต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2511 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียน เรียงความ สมรรถภาพด้านภาษา ด้านความจำ และด้านการพิจารณาเหตุผล ใน ด้านการประเมินดีราคา คุณภาพการเรียงความนั้นสิ่งสำคัญที่ควรเน้นคือ เนื้อหา การใช้ภาษาและแบบฟอร์ม

ชะอุ่ม จิบุรณ์ศรี (2518) ได้ศึกษาเรื่อง การสอนทักษะการใช้ คำสัญลักษณ์ในการเขียนเรียงความแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนสายวิทยาศาสตร์ สามารถเขียนเรียงความโดยใช้สัญลักษณ์ ได้ดี และหลังจากใช้แบบการสอนนั้นแล้ว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน เรียงความเพิ่มขึ้น

เพียว ทักษิณ (2521) ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบความคิด สร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการสอน เขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนได้เขียนอย่างอิสระ กับแบบฝึกที่ครูเป็นผู้กำหนด เนื้อเรื่อง พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระมี ความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่องให้

คำนิง วิสัยจร (2525) ได้ศึกษาเรื่องความสนใจต่อวิธีเขียน เรียงความแบบต่างๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วิธีเขียนเรียงความที่นักเรียนสนใจมากที่สุด คือการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง เรียงความจากภาพและการเขียนเรียงความโดยอิสระตามลำดับ

วลี สุมิพันธ์ (2530) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับที่เรียนโดยครูเป็นผู้สอน พบว่า กลุ่มที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริม ทักษะมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่ครูเป็นผู้สอนตามปกติ

จรรยา ศรีพันธะบุตร (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้ และไม่ใช้ชุดฝึกการเขียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดฝึกการเขียนเรียงความมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกการเขียนเรียงความ เจตคติของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกการเขียนเรียงความ ปรากฏว่า แตกต่างกัน

Mocrory (1972) ศึกษาว่าครูได้นำวิธีการสอนเรียงความไปใช้มากน้อยเพียงใด ขึ้นต่าง ๆ ที่สำรวจคือ ขึ้นก่อนเขียน ขึ้นขณะเขียน และขึ้นหลังเขียน ผลปรากฏว่า ครูที่มีประสบการณ์มากจะใช้วิธีสอนเรียงความครบทั้ง 3 ขึ้นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย และครูที่เตรียมการสอนมากจะใช้ขึ้นหลังเขียนมากกว่าที่ครูที่เตรียมการสอนน้อย

Butler (1976) ซึ่งเคยสอนเรียงความมา 5 ปี ได้พบว่า เรื่องสำคัญเกี่ยวกับการเขียนเรียงความมี 2 ประการ คือ ประการแรกเกี่ยวกับขั้นตอนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อที่จะถ่ายทอดความคิดไปในการเขียน ประการที่ 2 คือการพัฒนาการสอนซึ่งสามารถทำให้นักเรียนได้ตามความสามารถของตน

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น นับเป็นความพยายามในการที่จะหาแนวทางการสอนการเขียนเรียงความให้ได้ผล ถึงแม้ผลที่ได้จะแตกต่างกัน ชาวเจ้าเห็นว่า ควรที่จะมีเทคนิคหลายๆ อย่าง เป็นสื่อช่วยผู้เรียนเกิดความคิดในการเรียงความ เช่น เสียงเพลง เสียงดนตรี การใช้ภาพการ์ตูน และชุดฝึกเป็นสิ่งเราได้ดี ในการเรียงความ และช่วยให้การใช้ภาษาของนักเรียนดีขึ้น

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกทักษะการเขียน

ยุพา ยิ้มพงษ์ (2522) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกการเขียนคำที่ใช้อักษรควบ ร, ล, ว สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำไปทดลองกับ

นักเรียนโรงเรียนจังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา จำนวน 70 คน ผลปรากฏว่าหลังจากทำแบบฝึกหัดชุดนี้ แล้วนักเรียนสามารถเขียนคำที่ใช้อักษรควบกล้ำถูกต้องมากขึ้น โดยคะแนนความแตกต่างของการทดสอบก่อนและหลังทำแบบฝึกหัดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญมา สังขโพธิ์ (2523) ได้สร้างแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนประถมปีที่ 2 โดยนำไปทดลองกับนักเรียนโรงเรียนวัดหลวง และโรงเรียนบ้านประเทศเมฆ จังหวัดลำปาง แห่งละ 21 คน นำผลมาหาประสิทธิภาพ 98.74/84.26 อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้นักเรียนที่เรียนการเขียนสะกดคำยาก จากแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีความสามารถในการเขียนสะกดคำยาก ได้ดีขึ้น

ยุพดี นวลเวชประชาสุข (2525) ได้สร้างแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยได้เปรียบเทียบกับ การเขียนตามคำบอก และนำไปทดลองสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ มีผลการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เขียนตามคำบอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุจิ สุขเสมอ (2526) ได้วิเคราะห์ความยากของคำและนำคำยากมาสร้างแบบฝึกสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนำไปทดลองกับนักเรียนโรงเรียนวัดโพธิ์ทองมน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่าการใช้แบบฝึกการสะกดคำทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำภายหลังการทดลองสูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประยงค์ โชติการณ (2532) ได้ทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มทักษะภาษาไทย กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนนิมิตน์ราษฎร์บำรุง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียน 44 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 22 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำยาก ภายหลังการทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำยากก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคงทนกว่าการสอนตามกิจกรรมในคู่มือการสอนด้วย

มยุรี เหมือนพันธ์ (2535) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง ตัวสะกดมาตราแม่กต สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 42 คน โรงเรียนบ้านหนองกุง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยปรากฏว่า เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามคู่มือครู ซึ่งไม่ได้สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

สมภาร จัยทอง และคณะ (2535) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5,6 โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เขตการศึกษา 6 ในภาพรวม นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6

จากผลงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน และจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีทักษะการเขียนยิ่งขึ้น เพราะการเขียนเรียงความเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเสมอ และบ่อยๆ จนนักเรียนเกิดทักษะ ดังนั้นแบบฝึกทักษะจึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการเขียนเรียงความ เพื่อช่วยพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนดีขึ้น